

مزیت‌ها و عدم مزیت‌های صنعت فولاد

خط قرمز فولادی

مصاحبه اختصاصی «اقتصاد ایران» با آقای مرتضی طالقانی، مدیر عامل شرکت امیرکبیر کاشان

اقتصاد ایران: لطفاً وضعیت حال حاضر فولاد کشور را ارزیابی فرمایید و مشکلات حاکم بر آن را تحلیل نمایید؟
در رابطه با شرایط کنونی حاکم بر بازار فولاد کشور باید گفت شرکت فولاد مبارکه که یکی از بزرگترین مراکز تولید فولاد در کشور می‌باشد و به نوعی یک کارخانه مادر محسوب می‌شود، به نوعی با بحران مالی جهان و تبعات غیرمستقیم آن دست و پنجه نرم می‌کند.

در این میان شرکت‌هایی که مواد اولیه مورد نیاز خود را از فولاد مبارکه تهیه می‌کنند و در واقع با خلق ارزش افزوده به تولید می‌پردازند هم دچار بحران و افت فروش و حتی زیان خواهند شد. به عنوان مثال در حال حاضر، قیمت میلگرد از کیلویی هزار و ۵۳۰ تومان به حدود ۵۱۰ تومان برای خرده فروشی و ۴۷۰ تومان برای عمده فروشی رسیده است. در حال حاضر، ما فولاد ورق سرد را از بازار کیلویی ۶۳۰ تومان خریداری می‌کنیم و بعد از انجام فرایند تولید و ایجاد ارزش افزوده به قیمت کیلویی ۷۴۰ تومان به بازار عرضه می‌کنیم. این در شرایطی است که فرایند ایجاد ارزش افزوده برای هر کیلو محصول، در حدود ۱۲۵ تومان هزینه در بر خواهد داشت. در نتیجه به ازای هر کیلو تولید، در حدود ۱۵ تومان ضرر می‌کنیم. پس وضعیت فولاد کشور را می‌توان بحرانی توصیف کرد تا جایی که به جرات می‌توان گفت که اکثر شرکت‌ها در این دوره باز یان مواجه بوده‌اند.

اقتصاد ایران: به نظر شما چه عواملی منجر به بروز شرایط بحرانی در بازار شدند؟

یکی از عوامل بسیار مؤثر بر وضعیت فعلی فولاد در کشور، بحران جهانی حال حاضر است که در ابتدا از آمریکا شروع شد و در چین هم گسترش یافت و بعد از آن به اروپا و سایر نقاط جهان سرایت کرد. البته این بحران هنوز به طور کامل وارد ایران نشده است. علاوه بر تأثیرات فوق، بحران جهانی به صورت غیرمستقیم، از طریق ایجاد رکود در بازار مسکن و افت ساخت و ساز، تقاضا را برای محصولات مربوط به فولاد دچار کاهش بیشتری نموده و به این ترتیب، صنایع وابسته با افت قابل توجهی مواجه شده‌اند. علاوه بر آن از دیگر عوامل مؤثر بر بخش صنعت می‌توان به وجود یک بحران داخلی هم اشاره کرد. یعنی علاوه بر بحران جهانی، دچار بحران داخلی هم هستیم.

عامل بسیار مهم دیگر آن است که در اقتصاد ایران، تولید ثروت بسیار کم‌رنگ است. در حالی که با کمی دقت

فولاد خواهد داشت؟

ما هرگز نسبت به تحریم‌هایی که تاکنون نسبت به ایران وجود داشته هیچ ترس و واکنشی نداشته‌ایم و حتی همواره این تحریم‌ها ما را نسبت به آینده مصمم‌تر کرده است. در هر حال، در صورتی که تحریم‌های موجود برداشته شود، زمینه‌های بسیار زیادی در جهت بسط و گسترش تعاملات اقتصادی برای ایران ایجاد خواهد شد. به عبارت دیگر، با حذف تحریم‌ها، درهای اقتصادی و تجارت جهانی ایران بیش از پیش باز خواهند شد. این امر می‌تواند عاملی در جهت تسریع رشد و توسعه کشور باشد. به نظر من ایجاد چنین تعاملاتی می‌تواند به نفع هر دو طرف باشد.

اقتصاد ایران: تحلیل شما از زمینه‌های بروز مزیت‌های تولیدی در کشور در حیطه صنعت فولاد چیست؟

متأسفانه کالاهای تولید داخل کیفیت لازم را برای رقابت با کالاهای خارجی ندارند. از طرف دیگر در ایران هزینه‌های تولید بسیار بالا است. و این باعث می‌شود که کالاهای وارداتی با کیفیت مشابه کالاهای ایرانی، دارای قیمت پایین‌تری باشند. همچنین فشار اقتصادی که بر روی بخش عمده‌ای از مردم جامعه وجود دارد باعث شده که تقاضای این افراد به سمت کالاهای ارزان قیمت حرکت کند. در نتیجه تقاضا برای کالاهای تولید داخل کاهش و تقاضا برای کالاهای وارداتی افزایش یافته است و این به زیان تولید کشور است.

اقتصاد ایران: بورس فلزات ایران را در مقایسه با سایر کشورها چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟

در کل باید گفت خدمات بورس در کشور ما بر اساس موازین بین‌المللی ارایه و قوانین آن هم ضمانت اجرایی دارد. حتی در برخی کشورهای دیگر، اطلاعات بورس ایران اعلام می‌شود. ولی در بورس ایران مواردی همچون عدم وجود رقابت و حضور دولت وجود دارد که باعث بروز تفاوت‌هایی میان بورس ایران و سایر کشورها می‌شود. این در حالی است که در کشورهای دیگر، عرضه و تقاضا قیمت‌ها را تعیین می‌کنند.

اقتصاد ایران: به نظر شما، اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی تا چه حد می‌تواند در بهبود شرایط بازار فولاد مؤثر واقع شود؟

اصولاً همواره بخش خصوصی در کار جدی‌تر و با انگیزه‌تر عمل می‌کند. در محیط دولتی انگیزه کار کردن و همچنین میزان بهره‌وری پایین است و این موضوع باعث می‌شود که برای رسیدن به اهداف تولیدی، هزینه‌های بیشتری صرف شود. بر عکس در بخش خصوصی بهره‌وری و کارایی افراد بالاتر و به تبع آن هزینه‌ها کاهش می‌یابد. به همین خاطر است که اخیراً اهتمام بیشتری بر اصل ۴۴ می‌شود. در واقع دولت با خصوصی‌سازی سعی در ارتقای بهره‌وری و کیفیت تولیدات و کنترل هزینه‌ها دارد.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

در رفتار بزرگان دینی خود، به خوبی می‌بینیم که اهمیت بحث تولید ثروت از نظر آنها بسیار بالا است. همچنین در زمینه بازار و بازاریابی، اولین مقوله‌ای که باید به آن پرداخت عرضه و تقاضا است. من اعتقاد دارم که در ایران، نه عرضه بر اساس معیارهای صحیح اقتصادی است و نه تقاضا. برای این که بتوانیم به اهداف اقتصادی و همچنین بازارهای هدف برسیم، باید فرهنگ عرضه و تقاضا را داشته باشیم.

اقتصاد ایران: اقدامات قیمتی چین و اثرات آن بر صنایع وابسته به فولاد در ایران، این صنایع را تحت الشعاع خود قرار داده است. چه پیشنهادی برای رفع این مشکل دارید؟

راهکار اول در این رابطه آن است که در جهت حمایت از تولید داخل، واردات کالاهای مشابه داخلی را ممنوع کنیم و یا موانع ورود این گونه کالاهای افزایش دهیم. راهکار دوم، وضع تعرفه‌ها است. به این صورت که در مورد تمامی کالاهای تعرفه مناسب وضع شود تا فضای رقابت بین کالاهای تولید داخل و کالاهای خارجی فراهم شود. به عنوان مثال در حال حاضر، لوله‌های ساخت کشور چین با کیفیت مشابه لوله‌های تولید شرکت ما، اما با قیمتی پایین‌تر در بازار وجود دارد که این امر، قدرت رقابت را از ما می‌گیرد. راهکار دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد این است که تولیدکنندگان ما در کشورهای دیگر همچون چین اقدام به تولید نمایند و بعد از آن تولیدات خود را به ایران وارد کنند و یا حتی به دیگر نقاط جهان صادر نمایند. به اعتقاد من هم‌اکنون علاوه بر چین، در کشورهایی همچون تایلند و تایوان هم زمینه‌های بسیار مناسبی وجود دارد که می‌توان از آنها بهره برد.

اقتصاد ایران: به نظر شما سیاست‌های اوباما در مورد ایران چه تأثیری بر صنایع کشور و به خصوص صنعت